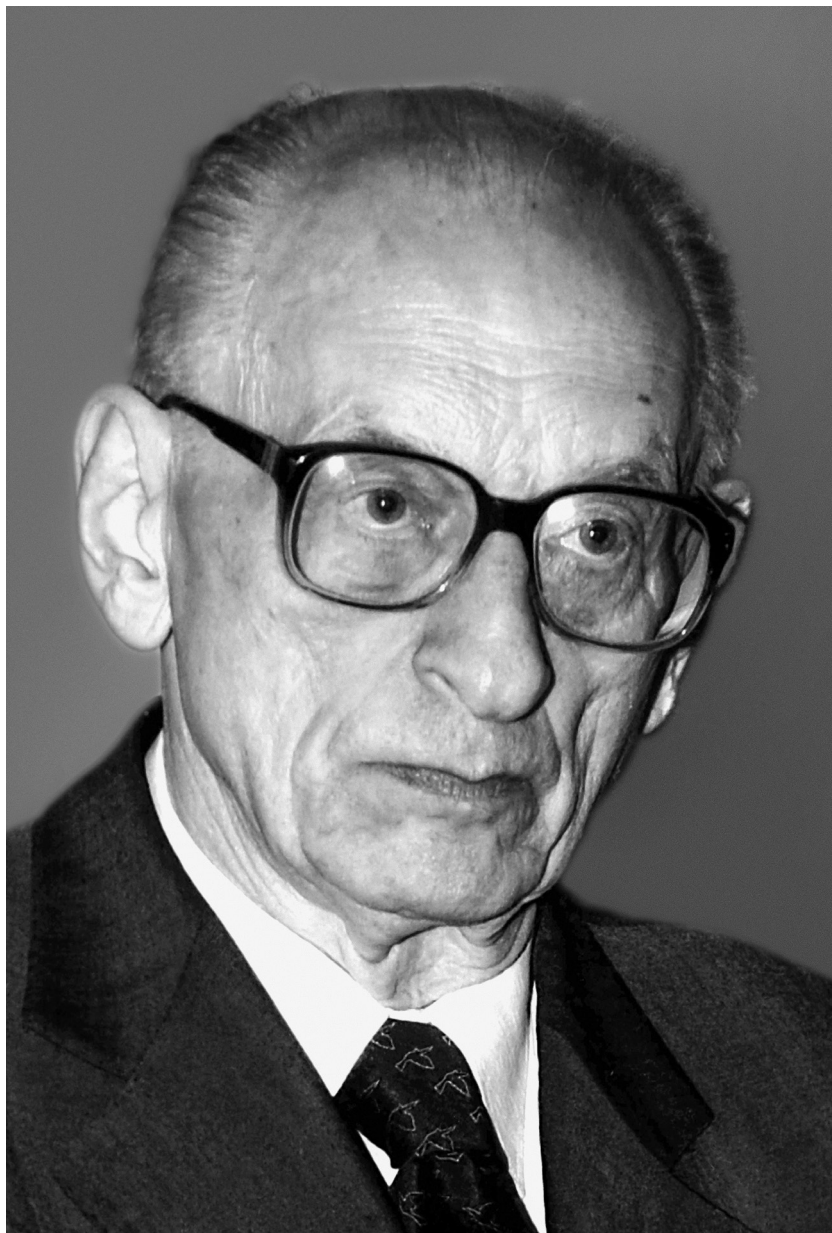

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

2004

Władysław Bartoszewski (1922–2015). W maju 1939 r. zdał maturę, a we wrześniu uczestniczył w obronie Warszawy. W 1940 r. trafił do Oświęcimia. Zwolniony dzięki interwencji PCK, przekazał władzom Polskiego Państwa Podziemnego opis warunków panujących w Auschwitzu.

Działal w konspiracyjnej Delegaturze Rządu na Kraj. Współzałożyciel Rady Pomocy Żydom „Żegota”, w latach 1942–1945 pracownik Wydziału Informacji Komendy Głównej AK. Po wojnie współpracownik Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce. W latach 1946–1954, oskarżony m.in. o szpiegostwo, ponad 6 lat przesiedział w więzieniu.

W latach 1956–1970 opublikował 320 tekstów. Opisywał m.in. działalność Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego, pomoc niesioną Żydom przez Polaków. W 1963 r. otrzymał tytuł Sprawiedliwego wśród Narodów Świata, a także rozpoczął współpracę z Radiem Wolna Europa. Od 1972 do 1983 r. był sekretarzem generalnym Polskiego PEN-Clubu. W latach 1973–1982 oraz 1984–1985 wykładał na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Władysław Bartoszewski wielokrotnie występował przeciwko bezprawnym działaniom władz komunistycznych. W 1977 r. był sygnatariuszem listu w obronie robotników Ursusa i Radomia. Był współzałożycielem Towarzystwa Kursów Naukowych. W sierpniu 1980 r. sygnował list intelektualistów polskich do strajkujących robotników Wybrzeża, a jesienią wszedł w skład Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania. Był członkiem Solidarności. 13 grudnia 1981 r. internowany. Na przełomie lat 1982/83 został zaproszony z wykładami do Niemiec. Wykładał na uniwersytecie w Monachium, w Eichstätt, w Augsburgu. W 1986 r., z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie, otrzymał Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Szczególną rolę odegrał Bartoszewski jako badacz Holocaustu oraz inicjator dialogu polsko-żydowskiego. Od 1991 r. był honorowym obywatelem Izraela. Występował przeciwko wszelkim przejawom antysemityzmu, ale także przeciwko obciążaniu narodu polskiego odpowiedzialnością za zagładę Żydów.

W 1990 r. został ambasadorem Rzeczypospolitej Polskiej w Wiedniu. W 1995 r., w 50. rocznicę zakończenia II wojny światowej, wygłosił przemówienie w Bundestagu. W 1995 r. i w latach 2000–2001 szef polskiej dyplomacji, w latach 1997–2001 senator. W latach 2007–2015 był pełnomocnikiem Prezesa Rady Ministrów do spraw dialogu międzynarodowego.

Bartoszewski przewodniczył Radzie Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa oraz Międzynarodowej Radzie Oświęcimskiej. Od 1999 r. członek Rady Kuratorów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, któremu przekazał własne archiwum. W 1995 r. otrzymał Order Orła Białego, w 2001 r. Wielki Krzyż Zasługi Republiki Federalnej Niemiec, a w 2009 r. Krzyż Komandorski Orderu Legii Honorowej. Powszechnie uznawany za człowieka, który zawdzięczał działania na rzecz ludzkiej godności, a także wierze w sens zaangażowania w obronę prawdy i dobra wspólnego.